

УДК 504.05

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ АГРАРІЯ

Когут Н.С. здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник – асистент Яблуновська К.О.

В статті звернена увага на значення екологічного виховання та екологічної свідомості під час освітнього процесу в закладах освіти при підготовці фахівців-аграріїв.

The article focuses on the importance of environmental education and environmental awareness during the educational process in educational institutions in the preparation of agricultural specialists.

Українці та громадяни ЄС однаково відчують високий вплив екологічних факторів на якість життя, а екологічні проблеми мають прямий вплив на життя громадян як в Україні, так і в світі.

За словами науковців, екологічна свідомість перебуває в тісному зв'язку зі світоглядною концепцією співвідношення свідомості і буття, гносеологічною парадигмою принципового пізнання світу. Іншими словами, екологічною свідомістю є бажання особи жити і функціонувати в чистому навколишньому середовищі[1].

Мета екологічного виховання досягається шляхом поетапного вирішення виховних і розвивальних завдань: виховання розуміння сучасних проблем навколишнього середовища й усвідомлення їх актуальності для всього людства, своєї країни і рідного краю; розвитку особистої відповідальності за стан навколишнього середовища на національному й глобальному рівнях; зосередження уваги на аналізі власної поведінки, виховання почуття обов'язку перед близькими людьми, співвітчизниками, світовим співтовариством щодо охорони природи; засвоєння ціннісних орієнтацій як кращих досягнень загальнолюдської і національної культур, виховання розуміння багатогранної цінності природи.

Упродовж тривалого часу суспільство, обираючи напрями адаптації до змін навколишнього середовища з метою задоволення своїх потреб, загострило суперечності між добробутом і станом екосистем. Постійне прагнення людства до бажання максимально задовольнити свої потреби в економічному сенсі, призвело до руйнації екологічної підсистеми [2]. Саме тому, доцільно обґрунтувати залежність ступеня економічного зростання і рівня впливу на навколишнє середовище.

Важливими аспектами подальшого розвитку є зацікавленість суспільства у здійсненні природоохоронних заходів, встановлення відповідальності за екологічні порушення при використанні природних ресурсів, що потребує посилення функції контролю і підвищення соціальної відповідальності та рівня екологічної свідомості.

Отже, на часі актуальним є процес формування нової культури поведінки особистості, що є підґрунтям у вихованні екологічної культури і сприяє набуттю екологічних знань, екологічного мислення та екологічної свідомості суспільства. Саме тому дуже важливим є виховання у майбутніх фахівців аграрного сектору екологічної свідомості [3].

Сільськогосподарське виробництво продукції як один із найпоширеніших видів людської діяльності здійснює шкідливий вплив на навколишнє природне середовище, оскільки основними порушниками природної рівноваги вважали свого часу промисловість і транспорт. Нині сільське господарство на першому місці по забрудненню навколишнього середовища. Стан земель України, що знаходяться у сфері сільськогосподарської діяльності, незадовільний. Серйозні проблеми для навколишнього середовища виникають через ненормоване застосування у сільськогосподарському виробництві мінеральних добрив та агрохімікатів, які разом із дощовими потоками і підземними водами потрапляють в річки й озера, завдаючи відчутної шкоди басейнам великих річок, рибним запасам і рослинності [4]. Також існує проблема відходів в аграрному секторі та пов'язаної з ним переробної промисловості.

Аналіз традиційних підходів до екологічного виховання студентів аграрних та сільськогосподарських закладів освіти дає змогу виявити загальну тенденцію відмежовування особистості від природи («Я» – природа), коли взаємовідносини живих істот розглядаються за межами

людської діяльності, коли кожна істота є насамперед об'єктом вивчення і лише потім – живою істотою.

Зміст екологічного виховання передбачає дотримання таких шляхів його реалізації: виховання ставлення до навколишнього середовища на основі актуалізації абсолютних цінностей; формування моральних почуттів відповідальності за стан довкілля; осмислення та оцінювання екологічних явищ, набуття уміння їх аналізувати з позицій особистої причетності до розв'язання екологічних проблем [5]; накопичення екологічних знань з метою вироблення навичок такої поведінки, яка б не завдавала шкоди довкіллю; формування бажання до співпраці з природою, активної природоохоронної діяльності з позицій рівноправності з іншими істотами в системі живого світу.

До екологічної діяльності відносять матеріальну діяльність зі збереження і поліпшення довкілля, екологізацію і створення екологічного виробництва, духовну діяльність, пов'язану з формуванням екологічної свідомості. Крім того, виокремлюють такі її аспекти, як управлінський і хіміко-технологічний. До екологічної діяльності належать і ті форми соціальної роботи, які сприяють не лише збереженню довкілля, але й соціальному прогресу, наприклад діяльність із раціоналізації потреб соціального суб'єкта, його способу життя, формування екологічного мислення і відповідального ставлення до навколишнього природного світу. У цьому самому ключі розглядаються і громадянські ініціативи, пов'язані із захистом довкілля, забезпеченням екологічно безпечних, сприятливих умов для життя, з охороною і відновленням природних багатств, а також з інноваційними розробками в політичній, культурній, соціальній, економічній сферах. Саме такий формат діяльності стимулює і спрямовує процес суспільного виробництва і суспільної свідомості, впливає на розроблення і здійснення державної політики в галузі екології.

Прикро це усвідомлювати, але зараз існує великий відсоток тих, кого мало хвилює майбутній екологічний стан нашої планети. Вони живуть тут і зараз, вижимаючи з Землі максимум, який потрібен для їх благополуччя. Але вони навіть не замислюються про те, що нічого не минає безслідно, і земельні ресурси не безкінечні. Саме тому в наш час дуже важливо виховувати у майбутніх фахівців аграрного сектору екологічну свідомість.

Список використаних джерел

1. Горбунова К. М. Екологічна психологія та психопедагогіка у системі підготовки майбутніх викладачів аграрної галузі / К. М. Горбунова, В. М. Курепін, К. О. Яблуновська // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні : матеріали причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 25 - 27 квітня 2018 р. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – С. 107-111. [URL:http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3897](http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3897) (дата звернення 11.02.2020).

2. Курепін В.М. Проблеми екологічної свідомості здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти аграрного профілю, уклад. В.М. Курепін, А.В. Демченко // Осінні наукові читання : матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, секція № 10. Педагогічні науки, м. Тернопіль, 27 листопада 2019 р. - Тернопіль : ГО «Наука та освіта без кордонів», 2019.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6415> (дата звернення 11.02.2020).

3. Яблунівська К. О. Екологічна освіта в системі підготовки майбутнього фахівця / К. О. Яблунівська // Теорія і методика професійної освіти. - Електронне наукове фахове видання. – 2018. - № 14. URL:https://docs.wixstatic.com/ugd/2f377b_bbb1909e7fdf49c1bf53d700e6c9dcf2.pdf. (дата звернення 11.02.2020).

4. Курепін В.М. Агрохімічне обслуговування та його вплив на екологічний стан і охорону навколишнього середовища, уклад. В.М. Курепін, В.С. Іваненко // Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 4-6 грудня 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 92 – 94. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6405> (дата звернення 11.02.2020).

5. Курепін В.М. Виховання культури безпеки життєдіяльності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, уклад. В.М. Курепін, К.М. Горбунова // Збірник наукових праць «Педагогічні науки», випуск 3 (38), м. Глухів. 28 листопада, 2018 р., Журнал включено до науко-метричної бази даних Index Copernicus. Республіка Польща : Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженко, Глухів 2018. – С 127 – 135.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6400> (дата звернення 11.02.2020).